

ואם יש לו למבוי, בפתחו לרשות הרבים, "צורת הפתח", העשויה על ידי העמדת לחי מיכן ולחי מיכן וקורה על גביהן, שהם כעין שתי מזוזות ומשקוף של פתח – סוגרת צורת הפתח את המבוי [לפי שהיא נחשבת "פתח", או כמחיצה] אפילו ברוחב של יותר מעשר אמות [רא' ציור 3].

ולפיכך: אף על פי שפתח המבוי הוא רחב יותר מעשר אמות – אין צריך למעט מרוחבו!

גמרא:

תנן התם במסכת סוכה:

סוכה שהיא גבוהה, שהסכך שלה גבוה מרצפת הסוכה למעלה מעשרים אמה – פסולה.

ורבי יהודה מכשיר.

והוינן בה: מאי שנא גבי סוכה הגבוהה למעלה מעשרים אמה, דתני התנא שהיא "פסולה", ולא שנה לנו התנא כיצד לתקן סוכה שכזו.

ואילו גבי קורת מבוי הגבוהה מעשרים אמה, לא שנה התנא במשנתנו שהיא פסולה, אלא רק תני בה התנא תקנתא, כיצד ניתן להכשירה, ואמר: ימעט!

ומשנינן: לשון "פסול" נוהג התנא לשנות רק בדבר שכבר נקבעו ונודעו הלכותיו כיצד לעשות אותו עוד קודם שנשנית המשנה. כי אז בא התנא להשמיענו במשנה שאם לא נעשה הדבר כדין הרי הוא פסול, לפי שלא נעשה כדורה וכהלכה הידועה.

וקיימא לן שבהנחת לחי או קורה נתקן המבוי, ואין צריך ליתן את שניהם.

[ולקמן בגמרא יתבאר מאיזה טעם מועילים תיקונים אלו].

מתניתין:

מבוי סתום שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה, (1) [רא' ציור 1]

שהניח את קורת המבוי בגובה של למעלה מעשרים אמה מרצפת המבוי –

ימעט את הגובה שבין הקורה לרצפת המבוי, על ידי הגבהת הרצפה, או על ידי הנמכת הקורה. לפי שאין תיקון של קורה מועיל למבוי אלא עד לגובה של עשרים אמה.

רבי יהודה אומר: אינו צריך למעט, אלא אפילו קורה הנמצאת בגובה יותר מעשרים אמה, מתקנת את פתח המבוי.

אין מבוי סתום נותר בלחי וקורה אלא אם כן יש שם "פתח" בראשו של המבוי. אבל אם אין ראשו של המבוי ראוי להקרא בשם "פתח", כגון שהוא רחב יותר מעשר אמות, שאז הוא נחשב כ"פירצה" [מדרבנן!], אי אפשר להתירו בלחי או בקורה.

ולכן, מבוי הרחב יותר מעשר אמות בפתיחתו לרשות הרבים – כיון שכאמור, כל מקום שהוא רחב יותר מעשר אמות נחשב [מדרבנן!] ל"פירצה", ואינו נחשב כפתח – ימעט את רוחב הפתח עד שלא יהא רחב יותר מעשר אמות, ואז יוכל להכשירו בלחי או בקורה. [רא' ציור 2]

1. עיין עיונים בסוף הספר.